

Strategiija ja doaibmaplána 2006-2009 – evttohus riikkačoahkkimii

NSR váldoulbmil:

NSR barggut leat searvvi ulbmilparagrafas (paragrafa 2):

- Norgga Sámiid Riikasearvi áigu ovddidit dásseárvvu, oktiigullevašvuoda ja ráfalaš ovttaseallima olbmuid ja álbmotjoavkkuid gaskkas ja árvvu olbmo luonddu sorjjasvuhtii.
- Norgga Sámiid Riikasearvi áigu duohtan dahkat sápmelaččaid iešstivrenvuoigatvuoda ja váfistit sápmelaččaid boahtteáiggi oktan álbmogin iežaset guovllus.
- Norgga Sámiid Riikasearvi áigu veahkehit ásaht ja ollašuttit sápmelaš álbmotstivrejumi árijalaš oassálastimiin sápmelaš stivrenorgánaid demokrátalaš válggain.
- Norgga Sámiid Riikasearvi áigu váikkuhit ja ovddidit iešguđet lágan sámi kulturdoaimmaid ja fálaldagaid guovddášdási, SOL ja báikkálaš servviid bokte.

Strategi:

NSRs strategiija oláhit searvvi ulbmiliid:

1. Ovdánahttit nanus, báikkegottiide čadnojuvvon lihtu mas leat doaimmalaš báikkálaš searvvit mat ovddidit kulturdoaimmaid- ja fálaldagaid sámiide geat orrot báikegottis, ja mat servet sámediggeválggaide.
2. Ovdánahttit NSR politihka ođđa politihkkasurggiin ja čadahtit dáid Sámedikki jodihettiin ja stuora sámediggejoavkku bokte.
3. Rekrutteret nuoraid lihttui, sihke aktiiva báikkálaš miellahttun, guovddáš luohtámušdoaimmaide ja politihkalaš bargguide.
4. Ovdánahttit SOL vai šaddá lihtu oahppoorganisašuvdna mii doarju ja nanne NSR ulbmila.
5. Struktureret organisašuvnna vai bargu mii dahkkojuvvo báikegottiin ja guovddášlihtus šaddá effektiivvalaš ja vai lihtus lea ovttalaš jodiheapmi almmá billistettiin buori čatnasumi báikegottiide.
6. Árijalaččat searvat almmolaš digáštallamiidda ja ovddidit NSR oainnu áigeguovdilis áššiin, ja ieš álggahit digáštallamiid ságastaladettiin aktiivvalaččat ođđa politihkkasurggiin.
7. Joatkit buori ja systemahtalaš barggu sihkkarastin dihte nissoniid guovddáš doaimmaide NSRas.

Strategijat leat áigodahkii 2006-2009 ja olu doaimmat bistet mánga jagi. Go doaibma galgá plánejuvvot ja čadahuvvot boahte jagi (2006-2007), de dat lea čállojuvvon.

Strategiija 1: Ovdánahttit báikkálaš servviid

Doaimmat:

Miellahttoгуorahallan

NSR áigu nannet ja ovddidit báikkálaš servviid barggu. NSR sihtá dokumenteret báikkálaš servviid barggu, dahkat dan oainnusin ja geavahit dan guovddáš NSR barggu vuodđun. Bargandihte dán, de NSR dárbbáša vuodđodieđuid.

- Kártet doaimmaid, fálaldagaid ja organišuvdnabargguid maid NSR báikkálaš searvvit čadahtit, ja gávnnahtit makkár dárbbut báikkálaš servviin leat dáid surggiin.
- Kártema vuodul árvvoštallat dárbbášlaš doaimmaid.

Lagat oktavuohhta bargui mii dahkko Sámedikkis

Sámediggi lea deháleamos báiki mas vánis ruhta vuoruhuvvo sámi báikegottiide. Báikkálaš searvvit galget eambo sáhttit váikkuhit dan barggu mii dahkko Sámedikkis.

- Čađahit NSR sámediggejoavkku ođđa njuolggadusaid mas báikkálaš servviid mielvákkuhus galgá čađahuvvot ja árvvoštallojuvvot.
- Báikkálaš searvvit galget oažžut riikkastivrra čoahkkingohččumiid ja áššelisttuid, ja listtu mii čájeaha Sámedikki áššiid.
- NSR galgá čađahit politihkalaš barggu kurssaid váljjejuvvon áirasiidda ja miellahtuide geat sihtet searvat.

Elektruvnnalaš gulahallan

NSR galgá jámma sáddet miellahttoreivviid/e-poastta miellahtuide áigeovodilis áššiid birra. E-poasta ii álo olle báikkálaš servviide. Ferte čielggadit galgá go guovddáš NSR ja báikkálaš servviid gulahallan dáhpáhuvvat digitála, báhpiris vai guktot.

Strategiija 2: Politihkkahábmen

Doaimma:

Ođđa lávdegoddebargovuohki

Riikkastivra sihtá politihkkahábmenbarggus ná bargat:

- *Identifiseret* politihka ja sierranas áššesurggiid,
- bargočilgehusa/mandáhta bokte *ráddjet* barggu,
- gávdnat ja bálkáhít *váldočálli*,
- cegget fágalaš *referánsajoavkku* váldočálli,
- juolludit *resurssaid* váldočálli honorárii ja joavkku čoahkkingoluide,
- evttohit hámi ja man guhkki *loahppaboáđus* (dokumeanta) galgá leat ja
- čilget *goassáži* bargu galgá leat geargan.
- sáddet lávdegoddebarggu *gulaskuddamiidda* báikkálaš servviide ja NSR orgánaide.

Ođđa politihkkasuorggit

Riikkastivra áigu geavahit dán ođđa vuogi barggadettiin ođđa politihkkasurggiin masa nammaduvvojede lávdegottit ovddit áigodagas dábalaš vuogi mielde:

- Luonddugeavaheami- ja suodjaleami lávdegoddi
- Guolástusresursalávdegoddi

Riikkastivrra ulbmil lea ahte luondduipmárdus, geavaheapmi ja suodjaleapmi galgá leat 2007 riikkačoahkkima fáddá. Fáttá oktavuodas galgá maid ságastallat mo nuoraid sáhtta movttiidahttit luonddugeavaheapmái, ođđa lotnolasealáhusaid ovdánahttit ja mo dássidit heivehit aktiivva geavaheami ja suodjaleami.

Riikkastivra áigu bargat mearreresurssaiguin mii lea dehálaš fáddá ja dakkar ášši mainna dál bargojuvvo, earret eará Sámedikkis. Dás lea sáhka earret eará das geas lea vuoigatvuohta hálldašit mearreresurssaid.

Gávpotpolitihkalaš plána

Dás bajábealde čilgejuvvon ođđa vuohki lea geavahuvvon NSR *gávpotpolitihkalaš plána* ráhkadettiin. Plánas lea duogáš, dárbočilgehus, doaimmaid evttohusat ja strategiijaplána áigodahkii 2005-2009.

Riikkastivra lea mearridan sáddet plánaevttohusa gulaskuddamii báikkálaš servviide ja lea bidjan gulaskuddanáigeameari **golgotmánu 1. beivvi 2006**. Báikkálaš servviid

gulaskuddancealkámušaid vuodul áigu riikkastivra bidjat *Gávpotpolitihkalaš plána* riikkačoahkkima ovdii 2007.

Riikkastivrra bargu

NSR Riikkastivra áigu buktit árvalusaid Sámediggeráđđái ja sámediggejovkui áššiin mat galget meannuduvvot Sámedikkis boahhtevaš jagi, go dat orru leamen dehálaš ja go dasa leat doarvái bargonávccat. Áigeguovdilis áššit maid Sámediggi fargga galgá meannudit leat:

- Ođđa boazodoallolága evttohus
- Davvirikkaid sámekonvenšuvdna (Riikkačoahkkima mearrádusa vuodul)
- Sámediggeráđi dieđáhus riikkaidgaskasaš strategijaid birra (Riikkačoahkkima davviguovlomearrádusa vuodul)
- Sámeálbmotfoanda - njuolggadusat
- Sámedikki njuolggadusaid meahccegeavaheami rievdadeami ektui (bissovaš njuolggadusat)
- Bušeahtta 2007 ja evttohusat 2008 stáhtabušehtti
- Sámedikki plána 2006-2010

Riikkastivra áigu maid bargat vai Sámi mediafoanda šattašii duohtan, geahča riikkastivrra mearrádusa 26.02.06.

Strategiija 3: Sáme giella ealáskahttin

Bargat dan ovdii ahte sáme giella seailuhuvvo ja nannejuvvo našunála ealáskahttinproseassa bokte, sihke dain guovlluin gos lea nanus sáme giella ja dain guovlluin go giella lea áitojuvvon. Sáme giella lea davvi-, julev- ja lullisáme giella.

Doaimma:

Čuovvolit *Samisk er tøft!*

NSR áigu bargat dan badjelii ahte *Samisk er tøft!* raportta evttohusat čuvvojuvvojit. Earrat eará galgá ásahuvvot bearráigeahččanorgána mii goziha sáme giella geavaheami ja ovddideami almmolaš hálddašeamis, orgánain ja fálaldagain. Beairráigeahččanorgána galgá maid bargat eará doaimmaiguin mat nannejit sáme giella sámiid gaskkas friddja ja iešheanalis vuodus.

Rávisolbmooahpahus sámiide

NSR galgá oččodit rávisolbmofálaldagaid sámiide geat eai máhte čállit sáme giella/hállat sáme giella ja sidjiide geat eai leat oahppan čállit sáme giella.

Sámeálbmotfoandda reanttut geavahuvvojit gáhttet, nannet ja ealáskahttit sáme giella.

Strategiija 4: Nannet sámi dáidaga ja kultuvrra

NSR galgá bargat dan badjelii ahte árbevirolaš sámi kulturovdanbuktimat ja ođđaáigasaš sámi dáiddá, kulturmuittut, festiválat main lea sámi sidoallu ja sáme gielmedia nannejuvvo sámi servodagas.

Doaimmat:

Sámi mediafoandda ásaheapmi

NSR galgá čuovvulit riikkastivrra evttohusa ásahit sámi mediafoandda man ulbmil galgá leat časkit oktii sáme gielaviissaid oktan beaivválaš sáme gielaviisan ovdal válgaáigodaga loahpa.

Riddu Ridđu stáhtabušehtti

NSR áigu bargat dan badjelii ahte Riddu Riđđu festivála boadášii stáhtabušehtti .

Strategiija 4: Nuoraidbarggu nannet

Doaimma:

NSR galgá nannet nuoraidbarggu dán áigodagas. Nuoraidlávdegoddi galgá oažžut buoret formálalaš stáhtusa struktuvrabarggu oktavuodas. NSR-nuoraidlávdegotti ja báikkálaš servviid gaskavuodát galget nannejuvvot. Riikkastivrras ja NSR-nuoraidlávdegottis galget leat eambo oktasaš čoahkkimat.

Buot NSR orgánain lea ovddasvástádus bearráigeahččat ahte nuoraidbargu vuoruhuvvo. Dat mearkkaša earret eará:

- Nuoraidlávdegoddi, riikkastivra ja sámediggejoavku galget čuovvulit NSR nuoraidprinsihppaprográmma.
- Sámediggejoavku galgá bargat vai Sámedikki mánáid- ja nuoraidplána čuovvuluvvo.
- Báikkálaš searvvit ja nuoraidlávdegoddi galget rekrutteret eambo nuoraid miellahtun ja bearrái geahččat ahte eambo nuorat servet organisašuvnna bargguide ja doaimmaide.
- Nuoraidlávdegoddi lágida nuoraidkonferánssa ovdal riikkačoahkkima 2007.
- SOL ráhkada kursafálaldagaid mat leat heivehuvvon nuoraide, maddái organisašuvnabargokurssaid.
- Galget áshuvvot sierra nuoraiddeaivvadeamit NSR nuoraide ja dat galget leat dakkár deaivvadanbáikkis mat eai leat čadnojuvvon riikkačoahkkimiidda.
- Árbevirolaš máhttu galgá gaskkustuvvot nuoraide.
- Riikkastivra sáhtá addit doarjaga ođđa báikkálaš servviid ásaheapmái, maddái nuoraidservviide.

Strategiija 5: Ovdánahttit SOL

Doaimma:

Sihkkarastit ja ruhtadit SOL doaimma

SOL ruđalaš vuodđu doaimmahit sápmelaččaid ollesolbmooahpahusa ferte sihkkarastojuvvot.

Dán mii dahkat dakko bokte ahte Sámediggi ságastallá departemeanttain ollesolbmo-oahpahuslihtuid ruhtadeami birra.

Ođđa fálaldagat

SOL oahpahusdoaimma dábálaš árbevirolaš duojis ja eará árbevirolaš máhtolašvuodas galgá joatkit.

Riikkastivra ja SOL galget ovttas ovdánahttit kursafálaldagaid mat dorjot ja nannejit NSR doaimma báikkálaš servviin, nuoraidlávdegottis ja sámediggejoavkkus. Dat mearkkaša ahte galget leat kurssat earret eará organisašuvdnabarggus, politihkalaš bargguin, mediabarggus, neahttalammuheamis ja eará.

Organišuvdnaovdáneapmi

Struktuvrabarggu oktavuodas galgá ođđasit geahčadit NSR ollesolbmooahpahusa organiserema.

Strategiija 6: Organisašuvndaovdáneapmi

Doaimma:

Struktuvrabargu

NSRs leat dát njuolggadusat mat stivrejit barggu:

- NSR váldonjuolggadusat, ođđasat 2004

- Listubargguid njuolggadusat, ođđasat 2004
- Riikkastivrra ja čállingotti jodiheaddji instruksa, ođđasat 2006
- Njuolggadusat ja prosedyrat NSR bargguide Sámedikkis, ođđasat 2006

NSR 25 báikkálaš servviin leat iešguđesge sierranas njuolggadusat, SOLs ja nuoraidlávdegottis leat sin iežaset njuolggadusat.

Riikkastivrra áigu 2006 nammadit lávdegotti mii galgá evttohit oktasaš njuolggadusaid olles organisašuvdnii. Evttohus galgá ráhkaduvvot ođđa lávdegoddeburgometodihka mielde (geahča strategiija 2) ja sáddejuvvot gulaskuddamii buori áiggis ovdal riikkačoahkkima. Riikkastivrra áigumuš lea ovddidit NSR ođđa vuođdonjuolggadusaid 2007 riikkačoahkkimii.

Dán barggu olis galgá lávdegoddi maid evttohit lea go dárbu rievdadit organisašuvnna struktuvrra vai šaddá ovttalaš jodiheapmi, muhto čatnasupmi báikkálaš dássái galgá fal bissut. Lávdegoddi galgá maid árvvoštallat resursageavaheami. Lea go dárbu doalahit 3 organisašuvdnanummara, bálkahit 3 rehketdoalli ja doaimmahit 3 čállingotti duššefal guovddáš dásis?

Ođđa njuolggadusat ja prosedyrat NSR bargui Sámedikkis

NSR áigu dán áigodagas ain nannet organisašuvnna siskkáldas ovttasbarggu dakko bokte ahte čuovvu daid gulahallanvugiid mat leat mearriduvvon ođđa njuolggadusain NSR bargui Sámedikkis:

NSR sámediggeáirasat berrejit, mađe mielde lea vejolaš, juohkit dieđuid báikkálaš searvá daid áššiid birra maid Sámediggeráđđi ovddida, juohke sešuvnna álggus (giđdat, čakčat), ávžžuhit buktit oaiviliid, čohkket daid ja doalvut daid viidáseappot Sámediggeráđđái ovdal go ráđđi ovddida ášši.

Seammá prosedyra sáhtá maid geavahit *manñil* go Sámediggeráđđi lea ovddidan ášši, ja go lea áigi viežžat báikkálaš servviid oaiviliid *ovdal* go ášši ovddiduvvo lávdegottiin. Oaiviliid galgá de váldit mielde NSR sámediggejovkui ja NSR áirasidda lávdegottiin.

NSR jodiheaddji galgá mitalit NSR riikkastivrii makkár áššiid Sámediggeráđđi lea áigumin ovddidit ja goas lea áigumin daid meannudit. Riikkastivrra miellahttus galgá leat vejolašvuhta buktit oaiviliid ja/ dahje ášši faktadieđuid Sámediggeráđđái.

Áššiin, main lea *stuora mearkkašupmi sámi álbmogii*, ja maid birra NSR riikkačoahkkin ii leat cealkán maidege, iige sullasaš áššiinge, berrejit NSR ráđđelahtut ja sámediggejoavku váikkuhit dasa ahte riikkačoahkkin beassá buktit cealkámuša áššis, juogo ovdal Sámediggeráđđi dahje dievaščoahkkima meannudeami. NSR riikkastivrra ovddida dákkár dilis ášši riikkačoahkkimii dábálaš vuogi mielde.

Strategiija 7: NSR oainnu gaskkusteapmi

Doaimma:

Mediastrategiija hábmen

Riikkastivrra galgá sámediggejoavkkuin ja NSR eará jodihangottiin ovttas ráhkadit **mediastrategiija**. Ulbmil lea čilget makkár mihttomearit NSRs galget leat mediabarggus, makkár váikkuhanvugiid ja gaskkustankanálaid galgá geavahit dábálaš áššin ja erenoamážit válgajagis.

Mediastrategiija galgá doarjut ja nannet jođiheadđji ja riikkastivrra cealkinvuoigatvuodá ja báikkálaš servviid ja sámediggeáirasiid cealkimiid iešguđetge áššiin sin válgabiies.

Strategiija nubbi dehálaš oassi lea oahpahit ja hárbjehahttit organisašuvnna jođiheddjiid ja sámediggeáirasiid bargat media ektui. Dan sáhtá dahkat dakko bokte ahte fállá jahkásaš mediakurssaid.

Neahttasiiddu www.nsr.no hábmen

NSR politihka dehálemos gaskkostankanála lea NSR dábálaš neahttasiiddu www.nsr.no. NSR jođihangoddi áigu jámma bidjat preassadieđáhusaid NSR neahttasiidduide dahje sáddet njuolga oktonasmediaide.

www.nsr.no galgá ovdánahttojuvvot ja ođasmahttojuvvot jámma, ja das galget leat čállosat sihke sámegillii (davvi-, julev- ja lullisámegillii) ja dárogillii. Čállingotti jođiheadđji lea sierra instruvssa mielde neahttasiidduid doaimmaheadđji. Čállingotti jođiheadđjis lea ovddasvástádus ovdánahttit neahttasiidduid vai heivejit siidduid ulbmili, mii lea gaskkustit NSR ollislaš oainnu.

NSR galgá geahččalit gaskkustit Sámedikki eanatlogu oainnu ja mearrádusaid dakkaviđe go dat leat dahkkon ja dainna lágiin oainnusindahkat NSR politihka Sámedikkis. NSR joavkočáli galgá bearráigeahččat ahte ođđa áššit maid NSR joavku ovddida biddjojuvvot NSR neahttasiidduide go dan lea soahpan evttoheddjiin.

NSR ii čále šat jahkásaš doaibmaplánaid, muhto bidjá ovdan strategiija ja doaibmaplána áigodahkii 2006-2009.

- Luonddugeavaheapmi ja suodjaleapmi galgá áššin riikkačoahkkimii nu go gávpotpolitihkalaš plángage.
- NSR mediastrategiija ii galgga moktege gáržžidit áirasiid, iige organisašuvnna luohtámušolbmuid mediacealkimiid.

Kontroversiealla áššiid berrejit earát go NSR jođiheadđjit ja sámediggejoavku ovddidit. Ovdamearkka dihte báikkálaš servviid jođiheadđjit, ovddeš sámediggeáirasat dahje earát.